

ความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจนในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

Social Welfare Needs of Poor Households in Prakonchai District, Buriram Province

ชินวัตร ปรินรัมย์^{1*} สถาพร วิชัยรัมย์² ธัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ³
Chinnawat Parinram^{1*} Sathaporn Wichiram² Thanyarat Puttipongchaichan³

Received: November 11, 2025

Revised: December 29, 2025

Accepted: December 30, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของครัวเรือนยากจน 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน 3) ศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ครัวเรือนยากจน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ครัวเรือนยากจนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสุขภาพ รองลงมาคือด้านรายได้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ 2) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านสวัสดิการสังคม พบว่า จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ครัวเรือนยากจน ด้านสุขภาพ พบว่า ด้านสุขภาพ ควรให้ครัวเรือนยากจนเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ด้านรายได้ ควรสนับสนุนให้ครัวเรือนยากจนมีงานทำและมีรายได้เพียงพอ และการพัฒนาทักษะอาชีพ ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ สนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยพื้นฐาน เช่น อาหาร น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย และเครื่องนุ่งห่ม รวมถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

คำสำคัญ : ความต้องการสวัสดิการสังคม ครัวเรือนยากจน อำเภอประโคนชัย

^{1*} นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

E-mail: 660426070001@bru.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Abstract

This research aimed to: 1) study the level of social welfare needs among poor households; 2) compare the personal factors influencing the social welfare needs of these households; and 3) explore guidelines for providing social welfare to poor households. The study's findings are as follows: 1) The poor households in Prakhonchai District, Buriram Province have a high overall level of social welfare needs. When analyzed by aspect, the highest average score was in health, followed by income. The lowest average score was in standard of living. 2) The comparison of factors related to social welfare needs—categorized by sex, age, occupation, education, and income—showed no significant difference overall. This finding rejects the study's initial hypothesis. 3) The proposed guidelines for providing social welfare to poor households are: Health: Ensure poor households have widespread access to basic medical and public health services. Income: Support poor households by helping them find employment and earn a sufficient income, and provide them with vocational skills training. Standard of Living: Support access to basic necessities such as food, drinking water, housing, and clothing, as well as improve the residential environment.

Keywords: Social welfare needs, Poor households, Prakhonchai District

บทนำ

การขับเคลื่อนนโยบายโดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตด้านสวัสดิการสังคมของครัวเรือนยากจน เพื่อเป็นรากฐานของความมั่นคงในชีวิตทุกๆ ด้าน จึงดำเนินการขยายผลต่อยอดโดยจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) เป็นกรอบการพัฒนาสวัสดิการสังคมของประเทศในระยะยาว คู่ขนานไปกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ทั้งนี้รัฐบาลไทยได้บรรจุปัญหาความยากจนไว้ใน ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และในแผน การปฏิรูปประเทศด้านบริหารราชการแผ่นดินและด้านเศรษฐกิจปัจจุบันมีหน่วยงาน ต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน ได้ดำเนินมาตรการ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนผ่านโครงการต่างๆ จำนวนมากในพื้นที่ทั่วประเทศ (นพพล อัครชาติ, 2567) โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งประเทศไทย 3 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาสวัสดิการสังคมที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยยึดโยงกับปฏิญญาสากลที่ ประเทศไทยได้ให้การรับรองไว้ ของสหประชาชาติ ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 11 และวาระใหม่ แห่งการพัฒนาเมืองและสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับทุกคน โดยเน้นการแบ่งตามระดับรายได้ และการพัฒนาสวัสดิการสังคมที่สอดคล้องกับวงจรชีวิต (Life cycle) (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561)

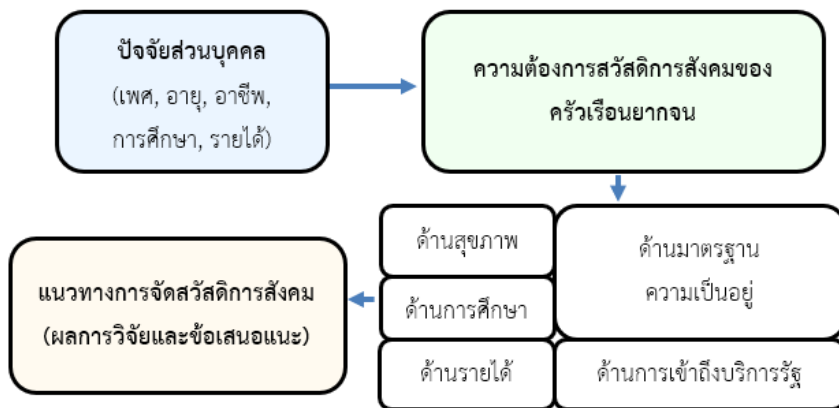
อำเภอประโคนชัยได้นำข้อมูลจากระบบ TPMAF เสนอให้ส่วนราชการเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของฐานข้อมูล โดยในปี 2566 มีครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ MPI จำนวน 431 ครัวเรือน ข้อมูลนี้มาจากตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ในหลายมิติ ได้แก่ สุขภาพ ความเป็นอยู่ การศึกษา รายได้ และการเข้าถึงบริการรัฐ TPMAF ยังช่วยเปรียบเทียบข้อมูลปีต่อปี ทำให้เห็นแนวโน้มปัญหาว่ามีการปรับลดหรือรุนแรงขึ้น ซึ่งช่วยในการประเมินปัจจัยและประสิทธิภาพของนโยบายที่มีผลต่อปัญหาดังกล่าว ช่วยให้การแก้ปัญหามีความตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากที่มาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง “ความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” เพื่อศึกษาข้อมูลในพื้นที่เกี่ยวกับปัญหาความต้องการด้านสวัสดิการของครัวเรือนยากจนส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของครัวเรือนยากจนในหลายๆ มิติ ทั้งด้านสุขภาพ, การศึกษา, ความเป็นอยู่, รายได้ และการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ ดังนั้น การศึกษาเรื่องนี้จึงไม่ได้เป็นเพียงการเรียนรู้ทฤษฎี แต่เป็นการทำความเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของครัวเรือนยากจน ตลอดจนกระบวนการทำงานจริง ของภาครัฐและภาคส่วนต่างๆ ในการนำข้อมูลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้คนอย่างยั่งยืน และเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่มั่นคงและเท่าเทียม อันนำไปสู่แนวทางในการมีส่วนร่วมการพัฒนาคนในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของครัวเรือนยากจน ในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ครัวเรือนยากจนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของครัวเรือนยากจน ในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้เสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของครัวเรือนยากจน และเปรียบเทียบความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนโดยอาศัยการวิจัยเชิงปริมาณและใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับครัวเรือนยากจนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยอาศัยการวิจัยเชิงคุณภาพและใช้การสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้แทนครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ข้อมูล TPMAP ของอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปี 2566 จำนวน 431 คน โดยใช้เกณฑ์ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกลุ่มเป้าหมายการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (คจพ.อ.) จำนวน 15 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของครัวเรือนยากจน และเปรียบเทียบความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 คือแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ข้อมูล TPMAP ประจำปี 2566 อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 คือแบบสอบถามความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของครัวเรือนยากจนในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับการพัฒนาความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของครัวเรือนยากจน ในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านรายได้ ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ และด้านการเข้าถึงบริการรัฐ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามลงพื้นที่ไปสำรวจในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และอธิบายขั้นตอนในการกรอกแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบ ผู้วิจัยจะไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากประชาชนที่เป็นครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ข้อมูล TPMAP ประจำปี 2566 อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ 2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถาม จำนวน 205 ฉบับ โดยแจกกับประชาชนที่เป็นครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ข้อมูล TPMAP ประจำปี 2566 มิติด้านความเป็นอยู่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เป็นเป้าหมาย และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 3) นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมด 4) วิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุม และสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามวันเวลาที่ได้กำหนดนัดหมายในแต่ละชุมชน เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 431 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form) เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ซึ่งนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของครัวเรือนยากจนที่ตกเกณฑ์ข้อมูล TPMAP ของอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความ

ต้องการด้านสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจนในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกันใช้วิธีวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t-test กำหนดค่า สถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และวิเคราะห์ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ F-test

ในส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) จะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) ในการดำเนินการ โดยจะมีขั้นตอนการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ นำข้อมูลที่จัดระบบแล้วมาตีความหมาย และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่าง ๆ สร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยจะดำเนินการไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล หากประเด็นใดยังไม่มีคำตอบชัดเจน จะดำเนินการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นนั้น ๆ เพื่อให้สามารถตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

ผลการวิจัย

ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์จะเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งจะปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	208	48.26
หญิง	223	51.74
2. อายุ		
ต่ำกว่า 15 ปี	0	0.00
16-35 ปี	60	13.92
36-59 ปี	224	51.97
60 ปี ขึ้นไป	147	34.11
3. อาชีพ		
ค้าขาย	14	3.25
งานช่าง	27	6.26
เกษตรกรรม	201	46.64
รับจ้าง	104	24.13
อื่น ๆ	85	19.72

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
4. ระดับการศึกษา		
ไม่เคยศึกษา	31	7.19
ประถมศึกษา	234	54.29
มัธยมศึกษา /ปวช. /ปวส.	166	38.52
ปริญญาตรีขึ้นไป	0	0.00
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	162	37.59
3,001 บาท - 9,000 บาท	184	42.69
9,001 บาทขึ้นไป	85	19.72
รวม	431	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.74 อยู่ในช่วงอายุ 36-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.97 รองลงมาคืออายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 34.11 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 46.64 รองลงมาคือรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 24.13 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่คือประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 54.29 รองลงมาคือมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. คิดเป็นร้อยละ 38.52 ในส่วนรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3,001- 9,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.69 รองลงมาคือต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.59 ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์จะเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มประชากรในด้านสุขภาพ ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ ด้านการศึกษา ด้านรายได้ และด้านการเข้าถึงบริการรัฐ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสุขภาพ ($\bar{x} = 3.73$) รองลงมาคือด้านรายได้ ($\bar{x} = 3.60$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ ($\bar{x} = 3.23$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 5 ด้าน

ความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
ด้านสุขภาพ	3.73	.95	มาก
ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่	3.23	1.01	ปานกลาง
ด้านการศึกษา	3.42	1.12	มาก
ด้านรายได้	3.60	1.03	มาก
ด้านการเข้าถึงบริการรัฐ	3.54	.99	มาก
รวม	3.51	1.02	มาก

โดยภาพรวม ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของครัวเรือนยากจนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการอยู่ในระดับมาก ใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านสุขภาพ ($\bar{x} = 3.73$) ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านรายได้ ($\bar{x} = 3.60$) ด้านการเข้าถึงบริการรัฐ ($\bar{x} = 3.54$) ด้านการศึกษา ($\bar{x} = 3.42$) ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง เพียงด้านเดียว คือ ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ ($\bar{x} = 3.23$) ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความต้องการสวัสดิการสังคม			
	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐาน
เพศ	.362	-	.447	ปฏิเสธสมมติฐาน
อายุ	-	1.142	.472	ปฏิเสธสมมติฐาน
อาชีพ	-	1.256	.514	ปฏิเสธสมมติฐาน
ระดับการศึกษา	-	.780	.542	ปฏิเสธสมมติฐาน
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	-	1.142	.472	ปฏิเสธสมมติฐาน

นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.1 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจน ในเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์	ความต้องการสวัสดิการสังคม		
	ต่ำกว่า 3,000 บาท $\bar{x}$	3,001 – 9,000 บาท $\bar{x}$	9,001 บาทขึ้นไป $\bar{x}$
ด้านสุขภาพ	3.76	3.74	3.70
ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่	3.25	3.23	3.17
ด้านการศึกษา	3.50	3.41	3.38
ด้านรายได้	3.61	3.59	3.58
ด้านการเข้าถึงบริการรัฐ	3.58	3.53	3.51
รวม	3.54	3.50	3.47

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า รายได้มีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมโดยรวม ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยมักมีความต้องการสวัสดิการมากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้สูง รายได้มีผลต่อความต้องการด้านการศึกษา ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยจะมีความต้องการด้านการศึกษาที่แตกต่างจากครัวเรือนที่มีรายได้สูง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การวิเคราะห์การสัมพัทธ์แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ครัวเรือนยากจนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ 5 ด้าน ดังนี้ ด้านสุขภาพ พบว่า ด้านสุขภาพ ควรให้ครัวเรือนยากจนเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง รวมถึงการสนับสนุนสุขภาพเชิงป้องกัน ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ ควรให้ครัวเรือนยากจนเข้าถึงปัจจัยพื้นฐาน เช่น อาหาร น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย และเครื่องนุ่งห่ม รวมถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา เด็กและเยาวชนจากครัวเรือนยากจนควรเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และควรได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษา เช่น ค่าอุปกรณ์การเรียนและทุนการศึกษา ด้านรายได้ ควรสนับสนุนให้ครัวเรือนยากจนมีงานทำและมีรายได้เพียงพอ รวมถึงการพัฒนาทักษะอาชีพ ด้านการเข้าถึงบริการรัฐ ควรให้ครัวเรือนยากจนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการต่างๆ ที่รัฐจัดให้ และควรลดอุปสรรคในการเข้าถึงบริการของรัฐ

“ความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” สามารถนำเสนอในกรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์ได้ดังนี้

ภาพที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมและแนวทางการพัฒนาในพื้นที่

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมรายด้าน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ด้านสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$) 3.73 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการรักษาความสะอาดและคุณภาพสถานพยาบาล ($\bar{x}$) 4.04 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการช่วยเหลือด้านยาและเวชภัณฑ์ ($\bar{x}$) 3.39

1.2 ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$) 3.23 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความช่วยเหลือด้านการจัดการมลพิษ ($\bar{x}$) 3.52 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{x}$) 2.60

1.3 ด้านการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$) 3.42 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับชุมชน ($\bar{x}$) 3.53 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการจัดที่อ่านหนังสือสำหรับประชาชน ($\bar{x}$) 3.19

1.4 ด้านรายได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$) 3.60 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการจัดสวัสดิการเพื่อลดรายจ่ายค่าครองชีพ ($\bar{x}$) 4.01 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะที่เหมาะสมกับการทำงาน ($\bar{x}$) 3.23

1.5 ด้านการเข้าถึงบริการรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$) 3.54 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่กลุ่มเปราะบางในการเข้ารับบริการ ($\bar{x}$) 3.77 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการบริการหน่วยบริการเคลื่อนที่การชำระค่าไฟฟ้า/น้ำประปา ($\bar{x}$) 3.48

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคม ภาพรวมและรายด้าน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดความยากจนในอำเภอประโคนชัย มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมแก่ครัวเรือนยากจนใน 5 ด้านหลัก ได้แก่

3.1 ด้านสุขภาพ ครัวเรือนยากจนควรได้รับการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และควรมีการสนับสนุนด้านสุขภาพเชิงป้องกัน อย่างไรก็ตาม มีความเห็นต่างกันเกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุน

ที่เหมาะสมและการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.2 ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ ครั้วเรือนยากจนควรได้รับการเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต และควรมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้น มีความเห็นต่างกันเกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุนที่เหมาะสมและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

3.3 ด้านการศึกษา เด็กและเยาวชนจากครั้วเรือนยากจนควรได้รับการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และควรมีการสนับสนุนด้านการศึกษา มีความเห็นต่างกันเกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุนที่เหมาะสมและการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

3.4 ด้านรายได้ ครั้วเรือนยากจนควรได้รับการสนับสนุนให้มั่งคั่งและมีรายได้ที่เพียงพอ และควรมีการพัฒนาทักษะอาชีพ มีความเห็นต่างกันเกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุนที่เหมาะสมและการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ

3.5 ด้านการเข้าถึงบริการรัฐ ครั้วเรือนยากจนควรได้รับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการต่างๆ และควรมีการลดอุปสรรคในการเข้าถึงบริการ มีความเห็นต่างกันเกี่ยวกับรูปแบบการสนับสนุนที่เหมาะสมและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครั้วเรือนยากจนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นงานวิจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนและดำเนินนโยบายเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของพวกเขาได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากการศึกษาผลการวิจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครั้วเรือนยากจนในอำเภอประโคนชัยนั้นครอบคลุมหลายด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครั้วเรือนยากจนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow, 1970) ทั้งนี้อาจเพราะ ความต้องการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีคุณภาพยังคงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับครั้วเรือนยากจน การขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งรายได้ที่มั่นคงและเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ทำให้ครั้วเรือนยากจนมีความต้องการความช่วยเหลือด้านรายได้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และครั้วเรือนยากจนอาจประสบปัญหาในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการต่างๆ ที่รัฐจัดให้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของปาริฉัตร พันธุ์รักเกติ (2564) พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ด้านนันทนาการ และด้านการศึกษา จำแนกตามรายด้านได้ดังนี้

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของกลุ่มครั้วเรือนยากจนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องของความต้องการสวัสดิการสังคมระหว่างเพศในกลุ่มครั้วเรือนยากจนในอำเภอประโคนชัย โดยเพศชายมีความต้องการโดยรวมสูงกว่าเพศหญิง และมีความแตกต่างกันในรายละเอียดของความต้องการในแต่ละด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกชพรรณ รักษิ (2561) พบว่า มีความต้องการที่แตกต่างกัน ความต้องการที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับเพศ อายุ สุขภาพ สภาพร่างกาย สภาพจิตใจ ภูมิหลังทางการศึกษา และความสนใจส่วนตัว ศูนย์สร้างเสริมคุณภาพชีวิตฯ และสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑิตา ศรีพล (2562) พบว่า การจัดสวัสดิการสังคม ที่มีเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการ

สังคมไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการวิจัยและการเปรียบเทียบบ้างว่า จึงมีข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มครัวเรือนยากจนในอำเภอประโคนชัย ดังนี้

3.1 ด้านนโยบาย ควรเพิ่มงบประมาณ เพิ่มงบประมาณสำหรับโครงการสวัสดิการสังคม ปรับปรุงกฎหมาย ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการเข้าถึงสวัสดิการ บูรณาการการทำงาน บูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

3.2 ด้านการดำเนินงาน ให้มีการจัดทำฐานข้อมูล จัดทำฐานข้อมูลครัวเรือนยากจนเพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างตรงจุด พัฒนาโครงการ พัฒนาโครงการที่ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย สร้างความเข้มแข็ง สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและองค์กรท้องถิ่น

3.3 ด้านการมีส่วนร่วม ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการวางแผนและติดตามผลโครงการ สร้างความตระหนัก สร้างความตระหนักรู้ให้แก่สังคมเกี่ยวกับปัญหาความยากจน

การวิจัยนี้ได้เปิดเผยภาพสะท้อนที่ชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจนในอำเภอประโคนชัย ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะยาว การบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจะเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้ศึกษามา จะเห็นได้ชัดว่าครัวเรือนยากจนในอำเภอประโคนชัยมีความต้องการสวัสดิการสังคมในหลายด้าน ดังนั้น เพื่อให้การช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนและยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขอเสนอแนะดังนี้

1. ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ สร้างระบบข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงจำนวนครัวเรือนยากจน ความต้องการที่แท้จริง และสามารถติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน เพื่อบูรณาการการให้บริการสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมทุกด้าน อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมให้กับครัวเรือนยากจน เช่น การจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง จัดอบรมพัฒนาศักยภาพที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมาย เพิ่มสัดส่วนงบประมาณในการดำเนินงานสวัสดิการสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่เพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงาน และติดตามประเมินผลโครงการสวัสดิการสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

2. ด้านการให้บริการสวัสดิการสังคม ขยายขอบเขตการให้บริการสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านสุขภาพ การศึกษา การฝึกอาชีพ การช่วยเหลือทางการเงิน และการสนับสนุนด้านที่อยู่อาศัย ยกระดับคุณภาพของบริการสวัสดิการสังคมให้ตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ และตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สนับสนุนให้ครัวเรือนยากจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ สร้างเครือข่ายความช่วยเหลือระหว่างครัวเรือนยากจน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนับสนุนซึ่งกันและกัน

3. ด้านการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาความยากจน และพัฒนาโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาในระดับชุมชน สนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาศักยภาพของกลุ่มองค์กรชุมชน เพื่อเป็นกลไกสำคัญ

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการเพื่อสังคม เช่น การบริจาคเงินทุน การสนับสนุนอาสาสมัคร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานสวัสดิการสังคมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและโครงการสวัสดิการสังคมให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเอื้อต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กขพรรณ รักชี. (2561). *ความต้องการของแต่ละบุคคล การมีส่วนร่วม การรับรู้ด้านคุณค่า และความคาดหวังด้านบริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการ ที่ศูนย์สร้างเสริมคุณภาพชีวิตสำหรับผู้เกษียณอายุงานของประเทศไทยในจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). *คู่มือปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์สำหรับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์*. กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). *แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ก่องเกียรติ รักธรรม, เพ็ญศรี เศรษฐวงศ์, และ สมบูรณ์ สุริยวงศ์. (2556). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของอาจารย์ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต*, 7(2), 87-99.
- นพพล อัคราต. (2567). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกระบวนการแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนด้วยแนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม : วิเคราะห์ผ่านผลงานที่ได้รับรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2567. *วารสารมนุษยสังคมสาร (มสส.) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 2567 (3), 3.
- มณฑิตา ศรีพล. (2562). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าช้าง อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รังสิมา มั่นใจอารีย์. (2550). *มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน*. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- McKillop, J. (1987). *Need Analysis: Tools for the Human Services and Education*. Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. New York : Harper & Row.
- Thai People Map and Analytics Platform ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP). (2566). *ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้าของประเทศไทย: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (เนคเทค-สวทช.). สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2566 จาก <https://www.tpmmap.in.th>*